

Kees van Zelderren: 'De biologische sector is de nichemarkt ontgroeid'

Biologische sector is toe aan een nieuwe stap

Veehouders met minder dan 11.000 kg melk per hectare zijn een dief van hun eigen portemonnee als ze niet omschakelen naar biologisch, vindt Kees van Zelderren. Volgens de Nederlandse afgevaardigde voor biologische landbouw in Brussel is biologisch werken een kunstje geworden en zullen nieuwe voorwaarden als biodiversiteit de sector weer opnieuw uitdagen.

tekst **Jaap van der Knaap**

Biohuis, BioNext, De Natuurweide. Het is zomaar een greep uit organisaties uit de biologische sector waaraan Kees van Zelderren (58) uit De Rips een steentje heeft bijgedragen. Samen met zijn broer Johan melkt hij sinds 2001 op biologische wijze 70 koeien en hij is de laatste twaalf jaar steeds meer bestuurlijk actief. Als LTO-vakgroepvoorzitter Biologische land- en tuinbouw heeft hij er sinds dit voorjaar nog een taak bijge-

kregen als voorzitter van de werkgroep biologische landbouw van Copa-Cogeca, de koepelorganisatie voor Europese landbouworganisaties. Een nieuw avontuur, zo stelt Van Zelderren. 'De Nederlandse biologische sector was de laatste jaren opvallend afwezig in Brussel.'

Wat is de rol van deze werkgroep?

'De werkgroep is een van de veertig werkgroepen die actief zijn binnen

Copa-Cogeca. Deze werkgroepen hebben invloed op de Europese onderzoeksagenda, ze bepalen mede waar promotiegeld naartoe gaat en bereiden de regelgeving voor waarover de ministers uit de Europese Unie uiteindelijk besluiten nemen.'

'Zo wordt er nu gewerkt aan nieuwe algemene Europese biologische richtlijnen. Het is goed om als Nederland ook daarin een stem te laten horen.'

Hoe zien die nieuwe richtlijnen eruit?

'De regelgeving voor biologische landbouw wordt aangescherpt. Goede voorbeelden daarvan zijn striktere regels voor het gebruik van biologisch zaaizaad en de hoogte van residunormen. Het zijn richtlijnen waar de biolandbouw in alle EU-landen minimaal aan moet voldoen, maar elk land mag wel tot op zekere hoogte de regels interpreteren. Door klimatologische verschillen kan verplichte weidegang in Zweden anders zijn ingevuld dan in Spanje.'

Waarom worden de eisen in de biologische landbouw steeds strenger?

'Je kunt het als een erkenning van de biologische sector opvatten dat de gangbare sector de ideeën over het verminderen van antibiotica- en kunstmestge-

ge biolandbouw is voor veel biologische boeren onvoldoende uitdagend meer. Maar de essentie van het biologisch werken zit dieper. Het gaat ook om biodiversiteit, carbon footprint, hoe je met personeel omgaat, hoe je het bedrijf achterlaat voor de volgende generatie. Uiteindelijk wil een biologische boer niet meer afhankelijk zijn van fossiele energie.'

De garantie van een hogere opbrengstprij is ook een goede reden om onderscheidend te blijven.

'Dat is niet de belangrijkste reden. De maatschappij, de consument, heeft steeds meer behoefte aan eerlijke productie. De burger van nu heeft een consumptievraag waarin hij niet wordt voorzien. Hoe weet een consument dat het pak melk dat hij koopt, bijdraagt aan het behoud van de grutto? Er is wel een EKO-

juist een gegeven dat de gemiddelde consument die biologische producten aanschaft, een benedenmodaal inkomen heeft. Een kwart van de bevolking in de EU is bewust bezig met voedsel en geïnteresseerd in de manier waarop het is geproduceerd. De biologische sector is de nichemarkt ontgroeid.'

Met een biologische productie kan de wereldbevolking niet gevoed worden, zo klinkt het zelfs vanuit Wageningen.

'Onzin. Tot nu toe kon gangbaar dat ook niet en evenmin pretendeert de biologische sector dat te kunnen. Maar met biolandbouw haal ik op ons bedrijf 10 tot 12 ton droge stof gras en 16 tot 20 ton droge stof aan mais per hectare. En als de consument minder zuivel en vlees eet en meer groente en fruit, benutten we akkerland veel efficiënter dan wanneer we het inzetten om soja te telen voor diervoeding. Er zijn veel meer factoren die bepalen of er voldoende voedsel is. Neem de stabiliteit in een land, de inkomensverdeling, de aanwezigheid van kennis. De beschikbaarheid van voedsel is veel meer een verdelingsvraagstuk.'

Zijn er voldoende biologische boeren in Nederland om aan de vraag te voldoen?

'Een groot aantal melkveehouders is momenteel een dief van de eigen portemonnee. Van de 12 miljard kg melk die in Nederland wordt geproduceerd, is ongeveer 5 miljard afkomstig van bedrijven met een intensiteit die lager is dan 11.000 kg melk per hectare. De stap naar biologisch boeren is voor hen heel eenvoudig. Dit soort bedrijven staat door de nieuwe Melkveewet voor een keuze: of intensiveren, of omschakelen naar bio.'

De huidige goede biologische melkprijs zal omschakelen zeker motiveren.

'Met De Natuurweide hebben we jaren aangedrongen op het loskoppelen van de biomelkprijs van de gangbare melkprijs. Alle biologische producten hadden al jaren een eigen prijs als gevolg van vraag en aanbod, behalve melk. Dat was niet terecht. Sinds anderhalf jaar is er dankzij Eko Holland wel een eigen prijs en zien we dat de markt zijn werk doet: afgelopen jaar lag de biologische melkprijs gemiddeld 14 cent hoger dan die van gangbaar. Momenteel zelfs 17 cent.'

'In Amerika betaalt de marktleider in biologische zuivel, zuivelverwerker Organic Valley, al jarenlang twee keer de gangbare melkprijs. Het geeft de bandbreedte aan van wat er allemaal mogelijk is als je biologisch produceert.'

'Het kunstje van biologisch boeren, dat kennen we inmiddels wel'

keurmerk, maar weet de burger daarvoor onder welke omstandigheden de melk is geproduceerd? Eigenlijk niet. Daarom moeten we zorgen dat boer en burger dichter bij elkaar komen, dat we transparante ketens vormen. Daar liggen kansen.'

Hoe breng je boer en burger meer tot elkaar?

'Sociale media kunnen daarin een grote rol spelen. Straks zit je in een restaurant te eten en scan je met je telefoon een chip om te zien waar en hoe het eten op je bord is geproduceerd. Als je dan als boer aantoont dat je niet alleen biologisch werkt, maar ook rekening houdt met biodiversiteit, dan scheidt dat duidelijkheid. We laten de transparantie van voedselproductie nu over aan de journalistiek, zoals tv-uitzendingen van Zembla. Maar wat die laat zien, heb je niet in de hand met alle gevolgen van dien.'

'En ja, voor eerlijke producten wil de consument echt betalen. Het is onzin dat alleen de rijke grachtengordel uit Amsterdam biologische producten koopt. Het is

bruik oppakt. Maar de biologische sector moet zich wel blijven onderscheiden.'

Waarom wil de biosector zich onderscheiden?

'Ik noem dat wel eens "beyond organic", vrij vertaald "verder gaan dan biologisch". Want wees eerlijk, het kunstje van biologisch boeren, dat kennen we inmiddels wel. Biologisch boeren is helemaal niet zo moeilijk en de gangbare sector komt ook al een heel eind. De huidi-

